

LETLAKALA LA DITABA LA **SADiLaR**

South African Centre for Digital Language Resources

**SESOTHO SA LEBOA:
DIBATSELA 2020**

E THEKGWA KA
MAŠELENG KE:

science & innovation

Department:
Science and Innovation
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

BENGGAE KE:

BADIRIŠANI:

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

BALA MALAPI LE

Molaodimogolo yo moswa

1

Didirišwa tša Maphelo

2

AwezaMed

4

The Carpentries

6

Diblog le Setšhaba

8

DSAE

9

Profesa Langa Khumalo o thwadilwe go etela pele sehlongwa sa phatišišo ya maleme sa titšitale

Profesa Khumalo, yo a kilego a ba Molaodi wa Peakanyo ya Maleme le Tšwetšopele Yunibesithing ya KwaZulu-Natal, o tšere marapo a SADiLaR ka la 1 Phato 2020, go etela pele Sehlongwa - e lego sa mathomo sa mohuta wa sona mo Afrika - go phethagatša taelo ya molaotheo go lemoga maleme ka moka a Afrika Borwa bjalo ka methopokgolo ka go mpshafatšo le saense.

Ka ngwaga wa 2016, Profesa Khumalo o phethile Lenaneo la Boetapele bjo bo Phagamego bakeng sa Thuto ya Godimo, leo le mo dirilego gore a lemoge kudu ditlhohlo tše kgolo tše thuto ye e phagamego e lebanego le tšona kgoboketšong ya tsebo yeo e mpsafaditšwego ya phetogo goba dinyakwa tša batho tše di dulago di fetoga.

Nakong ya dikgato tša peleng tša mošomo wa gagwe, Profesa Khumalo o tsebišitšwe la mathomo go šoma ka tshedimošo ye e filwego ya tša maleme. **"Ke hlahlilwe ke batsebalegi ba dirutegi tša thutamaleme ya tshedimošo ya polelo (corpus linguistics), go akaretša, mohu Profesa John Sinclair go la Tuscany Word Centre kua Italy. Ke bile yo mongwe wa barulaganyi ba pele go kgoboketša le go phatlalatša pukuntšu ya mathomo ya Setebele fela ya go hlahlwa ke tshedimošo ya polelo"** a realo.

Profesa Khumalo o bile karolo ya diprojeke tše mmalwa tša *Human Language Technology (HLT)*, go akaretša le tlhabollo ya *isiZulu National Corpus*, *isiZulu Oral Corpus* le *English-isiZulu Parallel Corpus*. Tshedimošo ye ya polelo e akanyeditšwego ka tlhokomelo go kgonagatša tlhabollo ya HLT. Botšeakarolo bja gagwe go diprojeke tše mmalwa tša go kgahliša bjalo ka tlhabollo ya mareo a thupišo bakeng sa Sezulu, gomme ya feleletša ka phatlalatšo ya mananeo a tlottlontšu bjalo ka tlottlontšu ye e filwego ya mareo a thutabooagi le tlottlontšu ya mareo a molao, a thusitše go hlatloša temogo ya maemo le karolo ya maleme a seafrika ka go sehlongwa sa thuto.

"SADiLaR e bile lefelo la go kgahliša leo nka se le hlkomologego ka lebaka la seo e se dirago, seo e nyakago go se dira malebana le tlhabollo ya didirišwa tša maleme, le semelo sa yona sa setšhaba le phihlelelo," Profesa Khumalo a realo.

Profesa Khumalo o tšere karolo go SADiLaR bjalo ka leloko la Komiti ya Dikeletšo tša Saense, ye e tsebjago ka la Scientific Advisory Committee (SAC), go tloga ge e hlongwa ka 2017.

Ka lebaka la kamano ya gagwe ye e tiilego le SADiLaR, Profesa Khumalo o na le tsebo mabapi le diprojeke ka moka tše di thomilwego ka gare gammogo le diprojeke tše di etilwego pele ke makala ao a fapanego a.

"Sehlongwa se na le sehlopha sa batho ba baswa ba go šoma ka mahlahla, ebile ke holofela gore maitemogelo a ka le mabokgoni di tla ba tlaleletšo ye bohlokwa ya mabokgoni a go fapanana a go kgahliša ao šetšego a le gona".

Profesa Khumalo a swaya ka go realo mabapi le go šoma le sehlopha sa SADiLaR.

Magareng ga tše dintši tše Profesa Khumalo a nyakago go di fihlelela, o nyaka gore Sehlongwa se abe phatišišo, se fane ka ditharollo tša (theknolotši), le didirišwa tša titšitale tše di nago le khuetšo ebile di nago le seabe diphetogong tša setšhaba, moo maleme ao a bolelwago kudu le/goba go rutwa. O ikemišeditše gape go ikamanya le phatišišo ya boleng, mokgwatlwaelo wa go tliša dipolo mošomong, le tiišetšo ya setswalle se se hlomilego ke Sehlongwa nakong ye kopana yeo se hlolegilego ka yona.

"Leleme le tloga le amana kudu le tlholego ya motho. Le rwala le go fetiša boitshupo bja motho. Le gatiša diphihlelelo tša rena bjalo ka batho le go kgothaletša mpshafatšo le tlhabollo ya rena. Go bohlokwa go šetša gore Molaatheo wa rena o lemoga maleme a lesometee a semmušo. Ke taelo ya molaatheo go hlabolla maleme ka moka go fihlelela 'tekatekano' malemeng," gwa realo Profesa Khumalo.

Mola e thomago, SADiLaR e hlomile setswalle sa go tia magareng a yona le dihlongwa tša go swana le yona tša phatišišo tša boditshabatshaba bjalo ka European Common Language Resources and Technology Infrastructure (CLARIN), European Language Resources Association (ELRA) le Linguistic Data Consortium (LDC) ya USA. Sehlongwa se hlahlwa ke baetapele ba maitemogelo lefapheng la *Human Language Technology* (HLT), Thutapolelo le *Digital Humanities*.

Na ekaba o na le ditšišinyo
dife goba dife mabapi le
websaete ya rena?
TOBETŠA MO

Ye nngwe ya diprojeke tše SADILaR e swaraganego le tšona gabjale ke 'Dididirišwa tša maphelo ka maleme a semmušo a Afrika Borwa'. Projekte ye e phethagatšwa ka tlase ga Kgoro ya Saense ya tša Maphelo le Tsošološo /Leleme la Ngwana la Afrika ka go Lefapha la Saense ya tša Maphelo go la Yunibesithi ya Kapa. Projekte ye e nepiša go ngwala didirišwa tša maphelo tše di lego gona ka maleme a semmušo a Afrika Borwa. Didirišwa tša maphelo ke didirišwa tše bjalo ka sengwalwa sa dipotšišo tša go skrina le dikelo tša phekolo, tše di akanyeditšwego go šomišetšwa peakanyo ya tlhokomelo ya tša maphelo le balwetši, gammogo le malapa, ke bašomedi ba tša maphelo (mohlala, ngaka, mooki, le setsebi sa fisioterapi). Moreromogolo ke go hloma datapeisi ya methopo ye, yeo bašomi ba tlhokomelo ya tša maphelo ba ka e šomišago go fihlelela didiriwa tše di lego gona.

Projekte ye e ikemišeditše go thekga matsapa, go hlohleletša le go tšwetša pele didirišwa tša leleme la gae le go hlola ditirelo tše di šomago kudu tša maphelo a batho ka moka nageng. Nakong ye e tla go datapeisi e tla kgontsha bašomedi ba tša maphelo go fetleka didirišwa tše tša maphelo tše di lego gona ka maleme a gae - le go tšwetša pele didirišwa tše dingwe gape moo go nago le dikgoba.

Baetapele ba projekte ke Michelle Pascoe (Molaodi le Profesa ya Leleme la Ngwana la Afrika /Disaense tša Dikgokagano le Tšharakano), Olebeng Mahura (Mofahloši wa Disaense tša Dikgokagano le Tšharakano) le Jessica Dean (Mofahloši wa Disaense tša Dikgokagano le Tšharakano). Nakong ya projekte ba okametše phahlošo ya baithuti ba 14 ba terapi ya polelo ya molomo, ba ngwageng wa mafelelo/honase.

Go fihla gabjale sehlopha sa phatišišo se dirile ditekolo tša dingwalo tše pedi tše di arabago dipotšišo tša mohuta wa teori mabapi le didirišwa tše di lego gona le ka moo di beakantšwego ka gona. "Ka moso, re breakanya go tšwetša pele botsebi bja saense le tsebo mabapi le kamantšho ya dikelo tša ditšo tša go fapano", gwa realo moetapele wa projekte, Michelle Pascoe. Gabjale datapeisi e na le didirišwa tša go feta 400 ka maleme ka moka a Seafrika Borwa ao a filwego. "Re tla tšwela pele go oketša didirišwa datapeising gomme re lebeletše ditsela tša go ithethiša ga lenaneo le le go laletša banyakikiši go ba le seabe thwii go yona", gwa realo Pascoe. Karolo ye ya protšeke e nepišitše go didirišwa ka maleme a semmušo a Afrika Borwa, eupša projekte ya rena ye kgolwane e akaretša go hlabolla datapeisi ya didirišwa tša maphelo bakeng sa Afrika.

Na ke dikholofelo dife tše o nago le tšona ka go SADILaR bjalo ka setheo sa phatišišo?
TOBETŠA MO

Nolofatšo ya mapheko a kgokagano go direng ga diteko le go skrina ga COVID-19: Sedirišwa sa polelo ya thethišo (mobaele)

Khansele ya tša saense le nyakišo, ye e tsebegago ka Council for Scientific and Industrial Research (CSIR), le Aweza ba dirišane mmogo go tšweletša sedirišwa sa moswananoši sa thethišo go nolofatša mapheko a kgokagano magareng ga baabi ba tlhokomelo ya tša maphelo le balwetši. Aweza ke lesolo leo le thopilego sefoka sa boditšhabatšaba leo le theilwego godimo ga theknolotši, la go phegelela go hlohleletša le go maatlafatša Maafrika Borwa go fenza mapheko a maleme mafapheng ka moka a setšhaba.

Sedirišwa sa thethišo, AwezaMed COVID-19, se na le theknolotši ya dibopego tša polelo ya gae bjalo ka temogo ya polelo/lentšu, phetolelo ya go dirwa ke motšene, le sedirišwa sa go fetolela sengwalwa gore se kwagale ka mokgwa wa lentšu gomme tšona di tšweleditšwe ke CSIR, gomme di šoma sellathekeng sefe goba sefe sa sebjalebjale sa Android. E kgontšha baabi ba tlhokomelo ya maphelo go fihlelela sekafoko ka Seisemané, go se fetolela go leleme lefe goba lefe la semmušo la Seafrika Borwa, le go raloka sekafoko malemeng ao a kgethilwego.

Se tšweleditšwe la mathomo ka diteng tša go amana le tlhokomelo ya tša maphelo lehlakoreng la tša bomma le lekala la go amana le tša pelegi ya masea, sedirišwa seo se okeditšwe ka diteng tša go amana le COVID-19, gomme se a hwetšagala ka mokgwa wa taonelouto go tšwa go Play Store. Ga go na ditshenyagalelo tšeob ašomiši ba tla hutšwago go di lefelela.

"Ka go nolofatša lepheko la kgokagano, kamano ya tshepano magareng ga moabi wa tlhokomelo ya tša maphelo le molwetši di ka kaonafatšwa. Go tlaleletša se, boitemogelo bja molwetši le khupamarama

magareng ga molwetši le moabi wa tlhokomelo ya tša maphelo di ka kaonafatšwa, gomme go ka ba le kgonagalo ya gore maphelo a bolokege," gwa realo Ngk Karen Calteaux, moetapele wa sehlopha sa dinyakišo tša theknolotši, yoo a tsebegago ka la CSIR Digital Audio-Visual Technologies Research Group Leader.

Diteng tša sedirišwa di ngwadilwe ka tšhomisanommogo le ditsebi tša maphelo gomme di nepiša go thuša bašomi ba tlhokomelo ya tša maphelo go boledišana le balwetši mafelong a tlhokomelo ya tša maphelo, kudu nakong ya COVID-19 malebana le go skrinwa le go dirwa diteko.

Ngk Dr Calteaux o hlaloša gore **"AwezaMed e tšwa projekeng yeo e thekgilwego ka mašeleng ke Kgoro ya tša Dipapadi, Bokgabo le Setšo, yeo e phegelelaggo go nolofatša mapheko a polelo magareng ga bahlankedti ba tša maphelo le balwetši dikliniking. Go tšerwe sephetho sa go hlabolla phetolo ya go šomana le mapheko a polelo ao a itemogelwago ke bašomedi ba tša kalafo bao ba šomago ka balwetši ba COVID-19".**

Sedirišwa se ka fihlelelwa
ntle le tefo go
<http://play.google.co/stor/apps/details?id=za.co.aweza.covid19>

Go bega dingongorego ka moka mabapi le sedirišwa sa thethišo, hle ikgokagantshe le Ngk Karen Calteaux go:
kcalteaux@csir.co.za.

E THEKGWA KA MAŠELENG KE:

science & innovation

Department:
Science and Innovation
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

KA GA CSIR:

CSIR ke ye nngwe ya mekgatlo ye e eteletšego pele yeo e swaraganego le dinyakišo tša saense le theknolotši, tlhabollo le phethagatšo mo Afrika. E theilwe ka tlase ga Molao wa Palamente ka 1945 bjalo ka khansele ya tša saense, CSIR e swaragane le nyakišo ye e hlahlilwego ya mafapheng a mmalwa, le mpshafatšo ya theknolotši, gammogo le tšwetšopele ya seintaseteri le saense go kaonafatša boleng bja maphelo a Maafrika Borwa ka moka.

sport, arts & culture

Department:
Sport, Arts and Culture
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

KA GA KGORO YA DIPAPADI, BOKGABO LE SETŠO:

Go hwetša tshedimošo ka
botlalo, etela
www.csir.co.za

Morero wa Kgoro ya Dipapadi, Bokgabo le Setšo (DSAC) ke go hlama leswa le go kaonafatša kabo ya dipapadi, bokgabo le setšo ka go kgonthiša phihlelelo ya go se tsee lehlakore, tlhabollo le bokgwari magatong ka moka a botšeakarolo le go momaganya matsapa a tša leago le ikonomi ao a ka hlolago bophelo bjo bokaone bja Maafrika Borwa ka moka. Ka lekala la *Human Language Technologies*, DSAC e thekgile diprojekte tše mmalwa tše di tšwetšago pele ditheknolotši tša maleme go fa Afrika Borwa

phihlelelo ya tshedimošo le ditirelo tša mmušo ka maleme a bona a gae, go sa lebelelwae maemo a bona a tša thuto. Projekte ye nngwe ya mohuta woo ke Mburisano: *Mokgwa wa polelo-go-polelo go nolofatša mapheko a polelo*. Sedirišwa sa thethišo sa AwezaMed COVID-19 ke se sengwe sa ditirelo tše di kgopetšwego goba di holofeditšwego mošomong wa projekte ya Mburisano.

Go hwetša tshedimošo ka
botlalo, etela
www.dac.gov.za

goba o romele emeile go
Tshikani Mabasa atereseng

ya

Tshikanim@dsac.gov.za

Projeke ya Carpentry:

Projeke ya *The Carpentries* e na le setšhaba sa barutiši, bahlahli, bahlokomedi, bathuši, le bathekgi ba *Software Carpentry*, *Data Carpentry*, le *Library Carpentry* bao ba nago le morero wa go swana wa go ruta manyakišiši mabokgoni a motheo wa tša khomphutha le tshedimošo ya saense. *The Carpentries* e na le pono ya go ba baeteledipele ba setšhaba se se akaretšago sa go ruta mabokgoni a go šomiša tshedimošo le go šoma ka dikhouto, le morero wa go hloma bokgoni lefaseng ka bophara mabapi le mabokgoni a bohlokwa a tša tshedimošo le a tša dikhomphutha go phethagatša diphatišišo tše di fihlelswago, tša dipelo tše di ka bušeletšwago gabonolo.

Dithutotlhahlo tša *Carpentry* di ka diragala ka go kopana felo gotee le barutiši goba ka mokgwa wa go ikgokaganya ka inthanete, eupša ngwaga wa 2020 o bile le dithutotlhahlo tše mmalwa tša go ikgokaganya ka mokgwa wa inthanete. Dithutotlhahlo tše tša go ikgokaganya ka mokgwa wa inthanete di šetše di fetogile setlwadi sa bokamoso go tloga mola dikopano tša sebele di emišwago ka lebaka la ditiragalo tše di sa bonwago peleng tše di hlotšwego ke leuba la coronavirase. Le ge dithutotlhahlo tše tša go se kopane felo gotee ka sebele di ka ba tsela ye mpsha ya go dira dilo go ba bantši, di tloga di etla le mehola ye mentši.

Mehola ye e akaretša nolofatšo ya go tše karolo thutotlhahlong ye hlahlwa ntle le go tloga legaeng la gago. Boitemogelo bjo bo thuša kudu mabakeng a tša ditšelete: Seo motho a se hlakago fela ke sebaledi sa go šoma gabotse le didatapantlele go efoga go tše leeto, ditshenyagalelo tša marobalo le tša dijо. Phihlelelo ke ye nngwe ya mehola ka lebaka la gore motho a ka tše karolo dithutotlhahlong tše mmalwa ka mokgwa wo a ka ratago ka gona ka ge tše ntši tša tšona di sa lefelelwe. Se se thuša ka koketšego ya tsebo go feta ka moo go bego go ka kgonagala ka gona ka tlase ga mabaka a tlwaelo.

BOTŠEAKAROLO BJA SADILAR KA GO CARPENTRIES:

Go fihla letšatšing le, dithutotlhahlo tše seswai tša *Carpentries* di phethagaditšwe gomme di tsenetše ke batšeakarolo ba 113 magareng ga dikgwedi tša Ngwatobošego go ya go Lewedi 2020.

Banyakišiši ba SADiLaR ba kgathile tema go tše mmalwa tša tšona ngwageng wo, bjalo ka barutiši bao ba thekgilego goba bathuši. Se e bile boitemogelo bjo bogolo go banyakišiši gobane ntlha ye ya projeke ye bjalo e tloga e le ye mpsha go bona,

gomme bjalo ka banyakišiši ba baswa lefapheng la *Digital Humanities*, ba lemoga gore boitemogelo bjo bo raloka karolo ye bohlokwa ya go ba ruta ka mekgwa ye mengwe ya go phethagatša phatišišo ka go šomiša dikhomphutha.

Bekeng ya di 24 go iša go 28 Phato 2020, SADiLaR e bile monggae wa thutatlhahlo ya bona ya mathomo ya *Library Carpentry* yeo e bego e hlahlwa le go swarwa ke banyakišiši ba SADiLaR,

Na ke mehuta efe ya dithutatlhahlo tše o nago le kgahlego go tšona?

TOBETŠA MO

E THEKGWA KA MAŠELENG KE:

science & innovation

Department:
Science and Innovation
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

ka thušo ya boikgafo bja Ngk. Angelique van Rensburg, Setsibi sa Tikologo ya Borwa bja Afrika go *The Carpentries*. Nakong ya thutotlhahlo ye, banyakišiši bao ba bego ba šetše ba amogetše mangwalo a go ba barutiši ba Carpentry ba hlahlile batšeakarolo kgato ka kgato nakong ya thutotlhahlo. Lenaneo le bile ka tsela ye e latelago:

Letšatši la mathomo:

Introduction to Working with Data (Regular Expressions) ka

Rooweither Mabuya,
monyakišiši wa Sezulu a
felegeditšwe ke Dimakatsso
Mathe, monyakišiši wa Sesotho
sa Leboa

Letšatši la bobedi:

Open Refine ka Mmasibidi Setaka,
monyakišiši wa Sesotho

Letšatši la boraro:

Tšwetšopele ya Open Refine ka Juan Steyn,
Molaodi wa Projekte wa SADiLaR

Letšatši la bohlano:

Tšwetšopele ya The Unix Shell ka Juan Steyn

Se e bile boitemogelo bjo bogolo go banyakišiši, gomme
ba holofela gore o tla tsenela thutotlhahlo ye e tlago ya
Carpentry.

Go bala kudu ka ga *The Carpentries*, hle etela:
<https://carpentries.org/>

Diblog gammogo le tlemagano le setšhaba go websaete ya SADiLaR

Tsela ye nngwe yeo SADiLaR e lekilego ka mahlahla go itlemagana le setšhaba, ke ka tirišo ya diblogs tše di ngwadilwego ke banyakiši ba tša maleme. Ka gare ga diblog tše tša inthanete, go rerišanwa ka ga dihlogotaba tše di fapanego. Banyakiši ba na le kgetho ya go ngwala diblog ka leleme la gabobona, gomme ya latelwa ke kakaretšokopana ya Seisemanekeng sa bao ba sa kwešišego leleme la maleba.

Dihlogotaba tše di rerišanwego ka tšona ka go diblog gabjale, go fa mohlala ka go bala tše kae fela, di akaretša impressions of workshops or events tše di tsenetšwego, interjections in Xitsonga, the history of the limited written works in isiNdebele, le historical literary works in isiZulu.

Go a kgahliša go lebelela tše dingwe tša dipalo tše di amanago le diblog. Ye ke lenaneokakaretšo la go amana le diblog go tloga ka la 30 Lewedi 2020:

Palo ya diblog tše di tšweletšego:	35
Diblog tše di ngwadilwego ka Seisemanekeng:	21
Diblog tše di ngwadilwego ka Setsongwa:	3
Diblog tše di ngwadilwego ka Seburu:	3
Diblog tše di ngwadilwego ka Seswati:	2
Diblog tše di ngwadilwego ka Setebele:	2
Diblog tše di ngwadilwego ka Sethosa:	1
Diblog tše di ngwadilwego ka Sezulu:	1
Diblog tše di ngwadilwego ka Sesotha sa	1
Leboa:	
Diblog tše di ngwadilwego ka Setswana:	1
Dibalwa tša godimo:	4664
Dibalwa tša magareng:	1008

Na ke diblog dife tše o ratago go bala ka ga tšona?
TOBETŠA MO

Blog yeo e badilwego gantši e filwe sehlogo sa "Tinanatelo temaswati" gomme e ngwadilwe ke monyakiši wa Seswati wa SADiLaR e lego, Muzi Matfunjwa. Blog ye e ngwadilwe ka Seswati ebile e mabapi le direto tša lešika, gomme e phatlaladitšwe websaeteng ka la di 9 June 2020. Blog ye nngwe gape e nnoši yeo e

nago le dibalwa tša go feta tše 4 000 gabjale, ke blog ya Sethosa yeo e ngwadilwego ke monyakiši wa SADiLaR e lego Andiswa Bukula, e filwego sehlogo sa "Ukubaluleka kolwimi nenkcubeko eluntwini". Ka gare ga blog ye, diponagalo tša setšo, leleme le boitšhupo di rerišanwe bjalo ka ge di nyalelana.

Ka ntle ga diblog, SADiLaR e bile monggae wa meletlo ya ngwaga mababi le maleme a semmušo ka 2019. Ditiragalo tše di beakantswego di akareditše diketelo tša dikolo, thutotlhahlo ya tša sefala gammogo le dipolelo ka batsebalegi ba godimo ditšhabeng tša maleme ka go fapanana. Tlhokomelo ye kgolo e tserwe mabapi le go swarela meletlo ye ditikologong tše di fapafapanego gona mo Afrika Borwa go dira gore di kgone go fihlelwa ke ditshaba ka go fapafapanana.

Go ngwadilwe gape ka ga ditiragalo tše le meletlo gomme tša phatlalatšwa websaeteng ya SADiLaR. Hle etela websaete ya rena mo go hwetša kakaretšo ya ditiragalo ka go fapanana tše di diragetšego. Tšhomiso ya diblog bjalo ka mokgwa wa tlemagano le setshaba e tloga e oketsegile go tloga mola blog ya mathomo e phatlalatšwago ka la di 26 Dibatsela 2019. Ka palogare ya dibalwa tše 1 008 ka blog, go molaleng gore ditshaba tša maleme di fišegelwa go tseba ka ga dihlogotaba tše di fapafapanego tše maloko a sehlopha sa SADiLaR a kgethilego go ngwala ka tšona.

Mo nakong ye go na le sebaka se lekanego sa go boledišana ka ga dihlogotaba tše mmalwa, go dirišana le ba bangwe le go ngwala ka le lengwe la maleme a rena a semmušo. Re lakaletša SADiLaR bokamoso bjo bobotse mabapi le go ngwala diblog

- Benito Trollip

Tokollo ya Pukuntšu ya Seisemanne sa Afrika Borwa (DSAE) ya inthanete – KGATIŠO YA THETHIŠO (MOBAELE)

Tokollo ye e hlagiša mohuta wa pukuntšu ya tshedimošo ye e humilego ka histori dillathekeng tša sebjalebjale le dithableteng (tše di thekgilwego ke iOS le Android, e fihlelwa ntle le tefeo go <http://dsae.co.za>). E laetsa phetho ya kgato ye kgolo ya go fetosetša dilo go titšitale, go tloga go dikgatišo tša peleng tša phaelote tša inthanete go iša go sedirišwa sa websaete se se šomago ka bottlalo, sa go sepetšana gabotse le didirišwa tša teskethopo le mobaele. Pukuntšu yona ye e mpshafaditšwego e hwetšagala dipolatefomong ka bobedi bja tšona.

Pukuntšu ye e phatlaladitšwe la mathomo ka mokgwa wa kgatišo, bjalo ka Dictionary of South African English on Historical Principles (Oxford University Press, 1996) – projeke ya mengwaga ye 25 yeo e gatišago tlhabollo ya tšhomiso ya Seisemanne sa tikologo mengwagakgolong ya go feta ye meraro.

E na le ditsentšhwakgolo tše 4 600 le ditsopolwa tša ditshupetšo tša bibliokrafi tše 45 000 tše di akaretšago dibopego tša mantšu tše 17 500 le tlholego ya mantšu ao, go akaretša le tšhomiso ya mathomo yeo e gatišitšwego.

Ka morago ga dikaonafatšo tše ditseneletšego tša titšitale,

E THEKGWA KA MAŠELENG KE:

science & innovation
Department:
Science and Innovation
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

bašomiši ba pukuntšu bjale ba ka laola le go šomiša tshedimošo ye kaonekaone ya phapano ya polelo bjalo ka lenaneo la dintlha (datapeise) leo le beakantšwego ka sebolego sa maleba. Mantšu a ka hlopša ka 'dilai' tša pukuntšu, mohlala, ka tšatšikgwedi la go tsentšwa polelong ka go šomiša setheledi se se tsenelanego sa go bonwa, goba go hlotwa ka leleme la setlogo, mohuta wa hlogo ya taba goba go ya ka tšomiso (ka dikamohuta tša go feta tše 180 ka botlalo). Histori ya lentšu ka lentšu - gantši e akaretša mengwagakgolo - e ka fetlekwa ka mahlo ka go diriša tlhalošo ya lentšu goba bohlase bja tsopolo, bjoo bo utollago tswalano ya tšwetšopele yeo e bego e iphihlide sengwalong.

DSAЕ Dictionary of
South African English

DIPONEGOKGOLO:

- Moakanyetšo wo o šomago ka lebelo, wo o godišitšwego go boloka diponego tše di mpshafaditšwego tša teskethopo go Android le iOS (e thekgwa ke ditšhupetši (browsers) tša sebjalebjale)
- Tlhagišo ya krafiki le phetleko ya botšo bja lentšu le dintlha tša mothopo wa tsopolo (didirišwa tša kakaretšo ya dintlha di utolla ditemogo tše diswa le dikamano)
- Go fetleka ditsentšhwla tše bothata ka sebolego sa maleba, e sego fela ka go bala sengwalwa ka mokgwa wa tatelano
- Dikgetho tše maatla tša go hlotla tše di hlagišitšwego ka tsela ye bonolo: ga go na mekgwa ya 'phetleko ye e mpshafaditšwego' yeo e sa laolegego ye e ka tlatšwago; mehlotlo ye e kgobokeditšwego goba ye e sego ya kgoboketšwa ya go fetleka ga bonolo, ntle le go imetša kgopoloko ka tshedimošo ye ntši kudu
- Phetleko ye e nepišitšwego le dipolo tše di hlotlilwego ka katološo ya tšatšikgwedi ya sethedimoši sa go bonwa; ditsentšhwla tše di hlaotšwego (goba pukuntšu ka moka yeo e sa hlotlwago) ka ngwaga wa tšomiso ya mathomo ye e gatišitšwego

Go fihlelela pukuntšu, etela
<https://dsae.co.za>

Websaete:
www.ru.ac.za/dsae/

Emeile:
dsae@ru.ac.za

DSAE ya inthanete ke projeke ya Yuniti ya Pukuntšu ya Seisemanne sa Afrika Borwa go la Makhanda (Grahamstown), Afrika Borwa.

Kgotla mo go ingwadišetša letlakala la rena la ditaba

GOBA

Kgotla mo go ikgokaganya le rena